

Hollandfestival verwijst nog eens naar rel in raadhuis Hilversum

JAN SPOELDER

Op 12 juni 2006 overleed in Wenen componist György Ligeti. In het NRC-Handelsblad wordt hij één van de grootste en origineelste componisten van de twintigste eeuw genoemd. In het kader van het Hollandfestival stond al een aantal uitvoeringen van zijn hand gepland. Als hommage aan Ligeti werd op zaterdag 17 juni j.l. het stuk 'Poème Symphonique for 100 Metronomes' uitgevoerd. Het werk bestaat uit de opstelling van honderd metronomen die alle op verschillende snelheid (tussen de 50 en 144 slagen per minuut) hun opgespannen veer 'aftikken', waarbij een explosie aan metronoomtikken langzaam uitsterft tot ook de traagste zijn laatste tik geslagen heeft.

De wereldpremière in september 1963 van deze compositie vond plaats in de burgerzaal van het raadhuis van Hilversum. Destijds veroorzaakte dit een rel, aldus het Hollandfestival.

Bij het raadplegen van het Streekarchief blijkt al snel dat de ambtenaar cultuur in augustus 1963 een voorgevoel had van de commotie. Hij schreef in een nota voor het college van B en W: *Het werk wordt uitgevoerd onder leiding van een dirigent, iedere musicus heeft tien metronomen (pyramidevormige kastjes met regelbare tijdmaat) onder zijn hoede. De musici komen op, stellen hun instrumenten in, verlaten het podium om terug te keren na afloop van het 'concert' om het applaus in ontvangst te nemen. Ik deel u het vorenstaande maar even mede, opdat uw college zich wel bewust is van een bijzonder vreemd muzikaal evenement, dat nochtans in sommige kringen met bijzondere aandacht zal worden gevolgd. Het lijkt mij goed dat de burgemeester tijdens het woord van welkom een soort 'verantwoording' aflegt.*

Na het concert werd in de gemeenteraad de vraag gesteld, welke beweegredenen het college had tot het geven van toestemming voor een als uitvoering aangekondigde 'vertoning', voor de bijwoning waarvan onder meer twee buitenlandse diplomaten en andere hoge gasten bleken te zijn uitgenodigd. Leden van de raad waren van mening dat het gebeuren strijdig was met de stijl en de waardigheid van de gemeente. Naar goed gebruik werd ook gevraagd hoeveel de kosten bedroegen.

Het college antwoordde dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering geheel

De metronomen in het Muziekgebouw aan het IJ op 17 juni 2006.
(foto: Jan Spoelder)

Première in de burgerzaal op vrijdag 13 september 1963, met Ligeti zelf als dirigent. Het bijschrift in *De Gooi- en Eemlander* de volgende dag: ‘Het grapje met de honderd metronomen – helemaal daarvoor uit Oostenrijk gekomen – waarmee de ontvangst van de deelnemers aan de internationale muziekweek Gaudeamus in het Hilversumse raadhuis werd opgeluisterd, bleek helaas helemaal niet zo grappig en weinig spiritueel...’. De recensent van *De G&E* was weinig lovend over het opus magnum voor 100 metronomen...

ter J. J. G. Boot de bekroningen bekend. Arne Mellnäs f 1000 van de Fondation Europeenne; Peter Schat f 500 en Louis Andriessen idem, beide van het Prins Bernhardfonds. Enrique Raxach ontving een aanmoedigingsprijs van f 250 van de AVRO.

100 metronomen

De farce „Poème symphonique” voor 100 metronomen van György Ligeti uit Wenen had beter achterwege kunnen blijven en in studentikoos milieu gedebuteerd. Veertig jaar geleden hoorden we een sonate voor schrijfmachines, die tenminste geestig was.

Drs. B. J. E. M. de Hoog, chef afd. Internationale Culturele Betrekkingen.

werd gedragen door de organisator, te weten de Stichting ‘Gaudeamus’ en dat deze stichting volkomen te goeder trouw handelde. Ook wees het college er op dat er een ere-comité onder voorzitterschap van Prins Bernhard het belang van de muziekweek, waarvan het concert een onderdeel was, onderstreepte. Wel werd gesteld dat de kosten van de op de uitvoering gevolgde ontvangst voor rekening van de gemeente kwamen.